

door Ariane Kleijwegt

AMSTERDAM • Nederland blijft internationaal gezien achter als het gaat om het bestrijden van witwasrisico's. Registratieplicht voor uiteindelijk belanghebbenden doet daar niet aan af. Dat concludeert de organisatie Transparency International in een rapport dat vandaag wordt gepubliceerd.

Bij ING Bank, nu onderwerp van strafrechtelijk onderzoek naar betrokkenheid bij de smeergeldaffaire rond het Russische Vimpelcom, hadden 'verschillende seinen op rood moeten staan', schrijft Transparency International in een onderzoek naar transparantie over eigendomstructuren.

Maar liefst €25 miljoen, bedoeld als smeergeld voor de Oezbeekse presidentsdochter Gulnara Karimova, zou de trustdesk van ING hebben gepasseerd. En dat terwijl Karimova op een internationale lijst van personen met verhoogd corruptierisico stond, het geld afkomstig was uit een belastingparadijs en werd overgemaakt op de rekening van een brievenbusfirma op Gibraltar, waarvan Karimova de uiteindelijke belanghebbende was.

Hoe dat heeft kunnen gebeuren is nog onduidelijk maar het wijst er op dat financieel dienstverleners in Nederland klantonderzoek nog 'onvoldoende serieus nemen', zegt Fritz Streiff, één van de opstellers van het rapport.

Toch is klantonderzoek

'Onderzoek naar klant niet serieus'

door de sector zelf, het leidende principe in Nederland als het gaat om het bestrijden van witwassen en terrorismefinanciering. „Financiële instellingen zijn verplicht om informatie te achterhalen over hun klanten, maar in de praktijk is dat vaak heel lastig. Met name als het gaat om buitenlandse trusts, die juist zijn opgezet om de uiteindelijk belanghebbende te verhullen”, aldus Streiff.

Nederland is volgens het onderzoek traag met het wettelijk implementeren van internationale afspraken ter bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering en legt tegelijkertijd te veel verantwoordelijkheid neer bij de financiële instellingen zelf. „Op deze manier werkt het niet”, zegt Streiff, die er voor pleit dat de overheid meer regie neemt.

„Een trust waarbij de uiteindelijk belanghebbende niet te achterhalen is, moet je gewoon niet bedienen, maar financiële instellingen krijgen die ruimte nu nog wel”, zegt hij. Zo vallen formeel buitenlandse trusts, die door Nederlandse trust-

Nederlandse houding 'ambivalent'

kantoren worden beheerd, straks buiten de registratieplicht voor uiteindelijk belanghebbenden. Afgelopen vrijdag stuurde het kabinet een langverwacht wetsvoorstel naar de Tweede Kamer dat moet voorzien in een zogenoemd UBO-register. Dat register vloeit voort uit Europese afspraken om een einde maken aan stromanen en complexe vennootschapsconstructies. Het UBO (ultimate beneficial

De Oezbeekse presidentsdochter Gulnara Karimova ontving €25 miljoen aan smeergeld dat via ING omgeboden door ons land zou hebben gepasseerd.

FOTO AP

owner) register moet inzicht bieden in wie er in zo'n constructie uiteindelijk aan de touwtjes trekt.

Hoogleraar corporate finance Jaap Koelewijn, wiens leerstoel wordt gefinancierd door de trustsector, beaamt dat het lastig is voor financiële instellingen om goed onderzoek te doen naar klanten. „De grote vraag, die nu ook bij ING speelt, is of je op het moment zelf aan wat je ziet kunt afleiden of er iets aan de hand is. Als je te weinig informatie hebt om dat te kunnen beoordelen zou je eigenlijk moeten doorvragen, maar dat kost geld. Je staat dan voor het dilemma dat je heel veel geld moet stoppen in een klant die je uiteindelijk niet zult accepteren, terwijl hij drie deuren verder nusschien wel zaken kan doen.” Toch is volgens Koelewijn alles beter dan dat de overheid een verbod oplegt om zaken te doen met brievenbusfirma's waarvan de uiteindelijk belanghebbende niet te achterhalen is. Hij wijst ook op de bureaucratische rompslomp van extra toezicht.

„Dan zou je met heel veel partijen geen zaken meer kunnen doen, en dat heeft grote economische consequenties voor Nederland”, zegt Koelewijn, die erkent dat Nederland „ambivalent” met de bestrijding van witwasrisico's omgaat.

Ons land 'witwasrisico'

Rapport: bij ING hadden 'seinen op rood' moeten staan